

Considerații critice privind validarea mandatelor aleșilor locali

avocat Gabriel IONIȚĂ

Publicat în Revista Dreptul Nr. 12 / 2010

The present paper makes a critical analysis of the legal norms regarding the validity of the mandates of the local elected persons, putting into evidence the way in which a procedure, that must be by excellence a juridical one, was changed into an instrument for the achievement of the political interests of some election competitors.

The study demonstrates that the self – assessment procedure of the departmental counselors' mandates and of the local ones, introduced by modifying the law of the local public administration authorities' election, within several days before the general election in June 2008, is contrary to the constitutional principles and of the rules that must govern a state of law.

The author does not make only simple critical remarks, but he also presents solutions for entering into legality, by settling validation competences of the departmental and local counselors, by the courts, according to the procedure applied to the other local elected persons.

* * * * *

În procesul de constituire, organizare și funcționare a autorităților administrației publice locale un moment important îl reprezintă validarea mandatelor aleșilor locali, moment care marchează practic începutul exercitării mandatelor încredințate de alegători.

Din analiza normelor legale care reglementează procedurile administrative și juridice privitoare la validarea mandatelor aleșilor locali, și mai ales din aspectele practice constatate cu ocazia alegerilor locale din iunie 2008, se desprinde concluzia generală că această activitate nu este unitar și corect reglementată, ceea ce voi încerca să demonstrez în cele ce urmează. Pentru o tratare coerentă a problematicii validării mandatelor aleșilor locali am structurat analiza pe următoarele etape principale:

- definirea termenilor de aleși local, mandatul aleșilor locali și validarea mandatelor aleșilor locali;
- analiza cauzelor invalidării mandatelor aleșilor locali;
- considerații critice privind procedura actuală de validare a mandatelor aleșilor locali;
- propuneri pentru reglementarea corectă a validării mandatelor aleșilor locali.

1. Definirea termenilor.

Înainte de a proceda la analiza de fond a problematicii propuse consider necesar să definim pentru început trei termeni importanți și anume: **aleși locali, mandatul aleșilor locali și validarea mandatelor aleșilor locali.**

Termenul de aleși locali și sfera de cuprindere a acestuia este definit de dispozițiile ar. 2 alin. 1 din Legea nr. 393/2004 privind statutul aleșilor locali, potrivit căruia:

„Prin aleși locali, în sensul prezentei legi se înțelege consilierii locali și consilierii județeni, primarii, primarul general al municipiului București, viceprimarii, președinții și vicepreședinții consiliilor județene(...).”

Noțiunea de **ales local** este definită și de art. 25 alin.1. din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cum a fost modificată și completată prin Titlul III, art.78 al Legii nr. 35/2008, potrivit căruia: *„aleșii locali sunt primarul, consilierii locali, președintele consiliului județean și consilierii județeni (...).”*

Este de observat diferența dintre cele două definiții date aleșilor locali prin cele două legi, dar și aberația acestei struțo-cămile care este Legea nr. 35/2008, care tratează problematica alegerilor parlamentare și nu avea de ce să modifice și legile privind administrația publică locală, statutul aleșilor locali și alegerea autorităților administrației publice locale. Și dacă totuși a făcut-o, este de neînțeles de ce art.79 prin care se modifică Legea 393/2004 nu pune de acord noțiunea de ales local cu cea dată de art. 25 alin.1 al Legii administrației publice locale, nr.215/2001 republicată.

În ceea ce ne privește, considerăm corectă sfera de cuprindere a aleșilor locali așa cum a fost formulată în Legea administrației publice locale și nu cea din Statutul aleșilor locali.

Cât privește termenul de **mandat al aleșilor locali**, acesta este definit de art.26 alin 2, din Legea 215/2001, republicată așa cum a fost modificată prin art. 78 din Legea nr.35/2008 potrivit căreia:

„Mandatul primarului, consilierilor locali, președintelui consiliului județean și al consilierilor județeni este de 4 ani. Mandatul se exercită în condițiile legii.”

În legătură cu mandatul aleșilor locali trebuie menționat și modul în care aceștia îl primesc, prevăzut de art.2 alin.2 din Legea nr.393/2004, așa cum a fost reformulat prin Legea nr. 35/2008, potrivit căruia:

„Consilierii locali și consilierii județeni, primarii precum și președinții consiliilor județene se aleg prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat de către cetățenii cu drept de vot din unitatea administrativ-teritorială în care urmează să-și exercite mandatul (...).”

La fel trebuie reținute dispozițiile art. 3 alin. 2 din Statutul aleșilor locali potrivit căruia: *”În exercitarea mandatului aleșii locali se află în serviciul colectivității locale și sunt responsabili în fața acesteia”*.

Din dispozițiile legale mai sus prezentate putem desprinde principalele caracteristici ale mandatului aleșilor locali:

- durata în timp a mandatului este de 4 ani;
- modul de dobândire – prin alegeri de către cetățenii cu drept de vot din unitatea administrativ-teritorială în care candidează;
- conținutul mandatului – exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege;

- modul de exercitare a mandatului, în regim de autoritate publică în beneficiul colectivităților locale și sub controlul acestora.

Al treilea concept pe care mi-am propus să-l definesc este acela de **validarea mandatelor aleșilor locali**, cel care de fapt constituie obiectivul prezentelor considerații.

Mai întâi doresc să prezint conținutul termenului „validarea mandatelor aleșilor locali” după care să mă ocup în amănunt de cine face și cum face validarea mandatelor, cu considerațiile critice de rigoare.

Necesitatea validării mandatelor aleșilor locali este menționată în prevederile art. 99, alin.5 din Legea 67/2004 privind alegerea autorităților administrației publice locale, așa cum a fost modificată și completată prin Legea 35/2008 potrivit căreia:

„Un exemplar al procesului verbal pentru consiliul local, pentru consiliul județean, respectiv pentru Consiliul General al Municipiului București, împreună cu(...), se înaintează consiliului local, respectiv consiliului județean, (...)în vederea validării mandatelor potrivit prevederilor Legii nr. 215/2001 republicată. Pentru primar și pentru președintele consiliului județean dosarul format potrivit prezentului alineat se înaintează cu pază militară în cel mult 48 de ore, la judecătoria sau după caz la tribunalul în a cărei rază teritorială se află circumscripția electorală pentru care au avut loc alegerile (...), în vederea validării mandatelor potrivit prevederilor Legii 215/2001 republicată”.

Deci, din start putem observa că validarea mandatelor aleșilor locali se face potrivit prevederilor Legii nr. 215/2001, republicată, și că în această activitate sunt implicate pe de-o parte consiliile locale și consiliile județene, pentru validarea mandatelor de consilieri locali, respectiv consilieri județeni, iar pe de altă parte judecătoriile și tribunalele pentru validarea mandatelor primarilor respectiv a mandatelor președinților consiliilor județene.

Conținutul termenului de validare trebuia să-l deducem din dispozițiile art. 31 alin 4 al Legii 215/2001, așa cum a fost introdus prin O.U.G. nr. 20 din 27.02.2008, potrivit căruia:

„Comisia de validare va propune invalidarea alegerii unui consilier numai în cazul în care se constată încălcarea condițiilor de eligibilitate sau dacă alegerea consilierului s-a făcut prin fraudă electorală constatată în condițiile legii privind alegerea autorităților administrației publice locale”.

Deci, putem defini activitatea de validare a mandatelor aleșilor locali ca fiind activitatea de verificare pe care o comisie sau o instanță de judecată competentă potrivit legii o face, pentru a constata dacă alegerile pentru aleșii locali au avut loc cu respectarea condițiilor de eligibilitate și fără existența fraudei electorale.

2. Analiza cauzelor invalidării mandatelor aleșilor locali

Pentru ca demersul nostru să-și urmeze cursul logic, se impune să definim cele două componente ale acțiunii de validare și anume: condițiile de eligibilitate și fraudă electorală.

Condițiile de eligibilitate sunt prevăzute în art. 5 alin. 2 din Legea nr. 67/ 2004 cu modificările și completările ulterioare potrivit căruia:

„Nu pot fi aleși:

- a) *cetățenii care fac parte din categoriile prevăzute la art. 40 alin.3 din Constituția României republicată*
- b) *persoanele care nu pot alege prevăzute la alin .1.”*

În art. 40 alin. 3 din Constituție sunt stabilite persoanele care nu pot face parte din partide politice după cum urmează: „judecătorii Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, polițiștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică”, și pe cale de consecință, acestea nu pot fi alese.

La alin. 1 al art. 5 din Legea nr. 67/2004 sunt prevăzute persoanele care nu pot alege după cum urmează:

- a. **debilii sau alienații mintali puși sub interdicții.**
- b. **persoanele lipsite de drepturi electorale pe durata stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă.**

Așadar, cu privire la îndeplinirea condițiilor de eligibilitate, comisia de validare, după caz, instanța competentă va verifica dacă cel declarat ales face parte din aceste categorii de persoane și în caz afirmativ propune, sau dispune invalidarea celor în cauză.

De reținut aceste dispoziții deoarece vom arăta pe parcursul demersului nostru cum poate fi modificată nu numai legea ci și Constituția României printr-o hotărâre a unui Birou Electoral, fie el și central.

Nici în ceea ce privește a doua componentă a activității de validare - **frauda electorală** - situația nu este mai clară, în sensul că nici Legea alegerii autorităților administrației publice locale și nici Legea administrației publice locale nu definesc conținutul termenului respectiv.

În această situație trebuie să vedem dacă în alte acte normative privitoare la alegeri, nu este definit acest termen iar dacă asemenea dispoziții există suntem în situația de a aplica principiul analogiei legii.

Art. 2 alin. (30) din Legea Nr. 35 /2008 definește termenul de fraudă electorală astfel:

„(30) Frauda electorală – orice acțiune ilegală care are loc înainte, în timpul sau după închiderea votării și în timpul numărării voturilor și încheierii proceselor verbale și care are ca rezultat denaturarea voinței alegătorilor și crearea de avantaje concretizate prin mandate în plus pentru un competitor electoral”.

Cercetarea sesizărilor privitoare la fraudă electorală este dată de art. 37 alin. 1, lit. h din Legea Nr. 67 / 2004 în competența Biroului Electoral Central care:

„ (h) Soluționează sesizările privitoare la fraudă electorală, putând dispune anularea alegerilor dintr-o circumscripție electorală în cazul în care constată pe baza probelor administrate că votarea și stabilirea rezultatului alegerilor au avut loc prin fraudă de natură să modifice atribuirea mandatelor în circumscripția electorală respectivă (...)”

Se poate observa că în definirea termenului de fraudă electorală Legea Nr. 35/2008 condiționează existența acestei infracțiuni de denaturarea voinței alegătorilor, concretizată prin mandate în plus pentru un competitor electoral, pe când Legea Nr. 67/2004 republicată

condiționează rezultatul fraudei, de modificarea atribuirii mandatelor în circumscripția electorală respectivă.

Chiar dacă formulările sunt diferite, rezultatul este același, obținerea unui mandat electoral prin mijloace ilegale.

Așadar, atunci când art. 31, alin.4 din Legea nr. 215/2001, republicată prevede ca temei de invalidare a mandatului unui consilier „frauda electorală constatată în condițiile legii”, are în vedere hotărârea Biroului Electoral Central prin care s-a constatat fraudă, hotărâre care trebuie să se regăsească la dosarul depus la autoritatea competentă să se pronunțe cu privire la validarea sau invalidarea mandatelor aleșilor locali.

Pentru a nu mai reveni asupra acestor dispoziții legale atrag atenția că de fapt acțiunea de validare nu poate avea ca obiect verificarea existenței fraudei electorale deoarece, așa cum am văzut, potrivit art. 37, alin.1, lit. h din Legea privind alegerea autorităților administrației publice locale, Biroul Electoral Central soluționează sesizările privitoare la fraudă electorală și în cazul în care acestea se confirmă din probele administrate „*poate dispune anularea alegerilor și repetarea scrutinului care va avea loc în cel mult două săptămâni de la constatarea fraudei*”.

Și atunci se pune întrebarea: ce mai verifică comisiile de validare în cazul consilierilor locali sau județeni, și instanțele de judecată în cazul primarilor și președinților consiliilor județene, atâta timp cât cel ce constată fraudă dispune anularea alegerilor? Răspunsul se poate deduce din logica faptelor,- nu și din cea a normelor juridice în cauză,- acțiunile de validare nu pot avea ca obiect verificarea cazurilor de fraudă electorală, deoarece acestea sunt soluționate de Biroul Electoral Central și nu ajung la autoritățile competente să valideze sau să invalideze alegerea unui consilier, a unui primar sau a unui președinte al consiliului județean.

După ce am demonstrat că invalidarea mandatelor aleșilor locali pentru cauze de fraudă electorală este de competența altei autorități decât cele prevăzute de Legea administrației publice locale, rămâne să analizăm, cum se pot invalida mandatele aleșilor locali pentru încălcarea condițiilor de eligibilitate, pe care le-am prezentat atunci când am definit termenul respectiv.

Deci comisiile de validare în cazul alegerii consilierilor locali și județeni, respectiv, judecătoria sau tribunalul în cazul alegerii primarilor și președinților consiliilor județene, urmează să verifice ca cei aleși:

- să nu fie debili sau alienați mintali, puși sub interdicție
- să nu fie lipsiți de drepturile electorale printr-o hotărâre judecătorească definitivă
- să nu facă parte din categoria persoanelor prevăzute la art. 40 alin. 3 din Constituție.

Pe lângă acestea, cu ocazia validării considerăm că trebuiesc verificate și alte condiții de eligibilitate printre care cea privitoare la vârstă – să fi împlinit vârsta de cel puțin 23 de ani până în ziua alegerilor (art. 4, alin. 1) din Legea nr. 67/2004; precum și cea privitoare la domiciliu - să aibă domiciliul pe raza unității administrativ-teritoriale în care urmează a fi ales (art.4 alin. 2).

Mai trebuie făcută precizarea, că cetățenia română este o condiție de eligibilitate, însă având în vedere calitatea României de membră a Uniunii Europene, prin Ordonanța de urgență nr. 20/2008, în Legea nr. 67/2004 a fost introdus art. 41 potrivit căruia „*Cetățenii Uniunii Europene care*

au domiciliul sau reședința în România, au dreptul de a alege și de a fi aleși, în aceleași condiții cu cetățenii români, numai în funcția de consilieri locali sau consilieri județeni.”

În acest moment al demersului nostru , ne punem următoarea întrebare: Cum ar putea fi ales un primar sau un consilier cu încălcarea condițiilor de eligibilitate impuse de lege?

În mod normal, o asemenea situație nu ar trebui să se întâmple dacă avem în vedere organismele care sunt implicate în activitățile foarte strict reglementate de lege cu privire la depunerea candidaturilor.

Avem în vedere în primul rând responsabilitatea partidelor politice, alianțelor politice și alianțelor electorale, care propun candidați ,cu privire la îndeplinirea tuturor condițiilor cerute de lege (art. 44-47 din Legea nr. 67/2004 cu modificările și completările ulterioare).

În al doilea rând avem în vedere responsabilitatea pe care o au birourile electorale de circumscripție, care primesc și înregistrează propunerile de candidaturi, numai după o minuțioasă verificare a îndeplinirii condițiilor de eligibilitate și celelalte condiții stabilite de lege, în special de art. 50 din Legea nr. 67/2004, care la alin. 4 stabilește că: *„nu pot candida persoanele care la data depunerii candidaturii nu îndeplinesc condițiile legale pentru a putea fi alese. Candidaturile acestor persoane se resping de către biroul electoral de circumscripție”*.

În al treilea rând, admitând că nici competitorii politici și nici birourile electorale de circumscripție nu au observat existența unor cazuri de neîndeplinire a condițiilor de eligibilitate, există potrivit art. 52 din Legea mai sus citată posibilitatea *„contestării oricărei candidaturi de către cetățeni, partide politice, alianțe politice sau alianțe electorale, în termen de cel mult 48 de ore de la afișarea candidaturii”*.

Contestațiile la admiterea sau respingerea candidaturilor se soluționează în termen de 48 de ore de la înregistrarea de către judecătoria, respectiv tribunalul în a cărei rază teritorială se află circumscripția electorală (art.52 alin.5), iar hotărârea instanța poate fi atacată cu recurs în termen de 24 de ore de la pronunțare la instanța ierarhic superioară (art.52, alin.6), a cărei hotărâre este definitivă și irevocabilă.

Dacă întreg acest mecanism procedural ar funcționa corect, în sensul că fiecare componentă și-ar face datoria atunci nu ar mai fi necesară și o procedură de validare după alegerea demnitarilor respectivi, validarea propriu-zisă fiind însăși votul dat de alegător pe care nimeni nu ar trebui să-l mai poată invalida.

Și cu toate acestea nu sunt deloc puține, cazurile în care au fost declarați aleși ca primari sau consilieri locali/județeni persoane care nu îndeplineau condițiile de eligibilitate. Cele mai frecvente astfel de cazuri sunt din rândul persoanelor care intrând sub incidența art.40 alin. 3 din Constituție,sau al art. 34 din Legea nr. 188/1999, Statutul funcționarilor publici, nu puteau fi propuse drept candidați fără a fi demisionat din funcțiile de conducere deținute înainte de înregistrarea candidaturilor.

Așa se face că avem printre aleși, foști secretari ai unităților administrativ-teritoriale, cărora li se interzice, sub sancțiunea demiterii din funcția publică respectivă, să facă parte din partide politice, dar nici la depunerea candidaturilor și nici la validarea mandatelor nu li s-a cerut

documentul de eliberare din funcție în momentul depunerii candidaturii. De asemenea mai sunt cazuri de consilieri locali și județeni aleși din rândul funcționarilor publici de conducere sau de execuție care nu și-au dat demisia, respectiv nu au fost suspendați din funcțiile publice deținute, așa cum cere art.34 din Legea nr. 188/1999- Statutul funcționarilor publici.

Dar lucrurile nu s-au limitat la aspectele semnalate. Cazurile de încălcare a dispozițiilor legale referitoare la condițiile de eligibilitate au fost multiplicat și prin intervenția nefericită a unor organisme investite cu supravegherea aplicării corecte a legii, care sub pretextul interpretării legii, înființează noi condiții de eligibilitate sau elaborează soluții de eludare a legii.

Iată numai câteva exemple:

Biroul Electoral Central, prin hotărârea nr. 130/ 4 iunie 2008, sub pretextul interpretării prevederilor art. 96 alin.6 din Legea nr. 67/2004 care condiționează validarea mandatului de consilier al unui supleant de confirmarea din partea formațiunii politice pe lista căreia a fost ales , privind apartenența la acea formațiune politică, stabilește că: *„apartenența candidaților la partidul politic, alianța politică sau alianța electorală pe a căror listă au fost aleși în momentul validării candidaturii, constituie o condiție de eligibilitate în sensul art. 31 alin. 4 din Legea nr. 215/2001”*.

Se poate observa că avem de-a face, nu cu o interpretare a legii electorale ci cu o adăugare la această lege și la Legea privind administrația publică locală nr. 215/2001 republicată și ulterior modificată prin mai multe ordonanțe de urgență.

Avem de a face cu un adevărat abuz de reglementare care a permis competitorilor electorali să excludă din partide pe acei consilieri aleși față de care existau temeri că ar putea să nu răspundă cerințelor partidului, sau nu au depus suficient interes în campania electorală și nu au răspuns prompt cerințelor partidului în perioada de 20 de zile dintre încheierea alegerilor și validarea mandatelor. Astfel de situații au fost cu sutele, majoritatea ajungând în fața instanțelor de contencios administrativ.

Au fost situații când formațiunile politice nici nu au mai procedat la excluderea din partid a consilierilor aleși, ci pur și simplu, au trecut pe confirmarea trimisă consiliului local/județean, supleantul, deși potrivit art.33 din Legea nr. 215/2001 validarea mandatului supleantului se poate face numai *„în cazul în care consilierul local declarat ales renunță la mandat înainte de validare sau refuză să depună jurământul (...)”*. Este notoriu cazul unui vicepreședinte al organizației județene al unui partid din județul Bacău, care a fost ales consilier județean, dar pe care, pur și simplu președintele organizației nu la trecut pe lista trimisă la consiliul județean pentru validare, listă introdusă de hotărârea Biroului Electoral Central mai sus menționată. Pentru restabilirea legalității în acest caz a fost nevoie de un litigiu în instanța de judecată care a durat aproape 2 ani. Asemenea cazuri au fost cu sutele în întreaga țară.

Am prezentat aspectele de mai sus pentru a argumenta propunerile ce le voi face cu privire la necesitatea schimbării procedurii de validare a mandatelor consilierilor locali și județeni.

Al doilea exemplu are în vedere modul în care legea poate fi interpretată în funcție de interesele politice a unor competitori electorali. Și iată cum:

Potrivit art. 34 alin. 3 din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, *„Înălții funcționari publici și funcționarii publici de conducere pot candida pentru funcții de demnitate publică numai după încetarea în condițiile legii a raporturilor de serviciu”*.

Au fost numeroase situații în care și-au depus candidatura pentru a fi aleși consilieri locali/județeni sau primari, funcționari publici de conducere fără ca raporturile de serviciu să înceteze. Unele din aceste cazuri au ajuns și pe rolul instanțelor de judecată.

În urma intervențiilor făcute de factorii politici interesați, s-a implicat într-un astfel de caz Autoritatea Electorală Permanentă, care nu are nici o atribuție în astfel de situații, dar care la una din aceste intervenții, trimite solicitantului următorul răspuns: *„În concluzie funcțiile de consilier local și consilier județean nu se încadrează în categoria funcțiilor prevăzute de dispozițiile art.34 alin. 2 din Legea nr. 188/1999, funcționarii publici de conducere având posibilitatea de a candida pentru funcția de consilier local și consilier județean fără încetarea raporturilor de serviciu”* (Adresa nr. 85372/07.05.2008).

Deci în opinia autorului adresei respective, consilierii locali și consilierii județeni nu au calitatea de demnitari publici și în consecință nu se impune respectarea dispozițiilor art. 34 alin.3 din Legea nr.188/1999.

Pentru a demonstra contrariul, apelăm la dispozițiile Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, care în Titlul al IV-lea Capitolul I, art. 69, alin.1 stabilește: *„Prevederile prezentului titlu se aplică persoanelor care exercită următoarele demnități publice și funcții publice:*

.....

f. aleșii locali

g. funcționarii publici.”

Așadar aleșii locali au calitatea de demnitari publici și în consecință funcționarii publici de conducere care candidează pentru o demnitate publică locală trebuie să își dea demisia din funcția publică pe care o dețin , înainte de depunerea candidaturii.

Acest lucru ar fi trebuit observat de către instanța de judecată, prin exercitarea rolului activ și sesizarea nelegalității interpretării date fără a fi avut dreptul, de către Autoritatea Electorală Permanentă prin adresa mai sus arătată. În realitate s-a ținut cont de interpretarea abuzivă a Autorității Electorale Permanente și s-au respins contestațiile cu privire la candidaturile depuse cu încălcarea legii, iar persoanele în cauză au devenit consilieri locali sau județeni cu încălcarea legii.

4. Propuneri pentru o nouă reglementare a procedurii de validare a mandatelor aleșilor locali

Aspectele mai sus menționate sunt cred suficiente, pentru a demonstra care au fost adevăratele motive care au determinat guvernarea din mandatul 2004-2008 să modifice cu numai o lună înaintea alegerilor generale locale din iunie 2008, Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, în sensul că a luat procedura de validare a mandatelor consilierilor locali/județeni,

din competența instanței de judecată, și a trecut în competența autorităților nou alese care, la data validării nici nu erau constituite.

Pentru aceasta, **de lege ferenda**, este necesară modificarea art.30 – 31 din Legea administrației publice locale, prin care validarea mandatelor consilierilor locali și județeni să fie dată în competența instanțelor de judecată: pentru consilierii locali, președintele judecătorei din raza teritorială respectivă, iar pentru consilierii județeni, președintele Tribunalului.

Materializarea acestei propuneri ar elimina tratarea diferențiată care există în prezent, când validarea mandatelor primarilor și președinților consiliilor județene se face de instanța de judecată, pe când pentru consilieri locali și județeni se realizează o autovalidare, ceea ce contravine principiilor unui stat de drept.

De asemenea introducerea instanțelor judecătorești în procedura de validare ar elimina situația cu totul anacronică existentă în prezent, când validarea mandatelor o face o autoritate care la momentul respectiv practic nu exista, deoarece potrivit art. 34 alin. 2 din Legea nr. 215/2001 republicată „ *Consiliul local se declară legal constituit, dacă majoritatea consilierilor locali validați au depus jurământul*„. Deci înaintea acestui moment care se constată prin hotărâre a consiliului local /județean, după caz, autoritățile respective nu pot lua hotărâri valabile, nici pentru constituirea comisiilor de validare și nici pentru validarea mandatelor.

Admițând că modificarea legii în sensul celor mai sus prezentate se va face, în mod logic, procedura de validare ar trebui să parcurgă următorii pași:

1. Biroul electoral de circumscripție depune în termen de 3 zile de la data constatării rezultatului alegerilor, în condițiile legii, la instanța competentă – judecătoria pentru consilierii locali și tribunalul pentru consilierii județeni, dosarul cuprinzând rezultatul alegerilor, așa cum prevede art.95, alin.5 din Legea nr.67/2004 republicată.

2. Președintele judecătorei, respectiv al tribunalului, desemnează judecătorul care va verifica dosarul de alegeri și va hotărî validarea mandatelor în cazul în care legea a fost respectată, sau invalidarea acestora în cazul în care se constată încălcarea normelor de eligibilitate și existența fraudei electorale.

Aici este locul să sesizăm faptul că fraudă electorală trebuie constatată de către instanța care pronunță validarea sau invalidarea mandatelor și nu de către o comisie electorală, fie ea și centrală, care răspunde unor comandamente politice, deoarece judecătorii pe care nu-i putem acuza de partizanat politic, sunt în minoritate. De altfel, după părerea noastră judecătorii nu ar trebui să facă parte din aceste comisii.

Procedura de validare a mandatelor de către judecător ar trebui realizată în cel mult 10 zile de la depunerea cererii de validare, prin hotărâre care să fie supusă căilor de atac prevăzute în cadrul procedurii contencioase, care se va pronunța definitiv și irevocabil, în termen de 10 zile.

3. După validarea mandatelor, consilierii a căror mandate au fost validate va depune jurământul prevăzut de art.32 alin. 1 din Legea nr. 215/2001, republicată, în fața președintelui instanței și a prefectului.

4. Instanța care a făcut validarea mandatelor comunică prefectului lista consilierilor validați, în vederea convocării acestora în ședințele de constituire. La aceste ședințe va participa prefectul sau reprezentantul acestuia, care anunță rezultatul validării și al depunerii jurământului și declară consiliul local/județean constituit. Acest moment este consemnat în hotărârea nr. 1 a consiliului local/ județean, nou ales , care reprezintă de fapt încheierea procesului electoral. .

Dacă mai sus am prezentat propuneri privind procedura de validare a consilierilor locali și județeni aleși, în ceea ce privește validarea supleanților prezentăm fundamentarea legală și propunerile de validare în cele ce urmează.

Potrivit art. 92 alin.(9) din Legea nr. 67/2004 „*Candidații înscriși în liste care nu au fost aleși sunt declarați supleanți în listele respective. În caz de vacantă a mandatelor de consilieri aleși pe liste de candidați, supleanții vor ocupa locurile devenite vacante în ordinea în care sunt înscriși în liste, dacă până la validarea mandatului pentru ocuparea locului vacant, partidele politice sau, după caz, alianțele politice sau alianțele electorale pe listele cărora au candidat titularii, confirmă în scris (...) că supleanții fac parte din partidul politic respectiv, ori unul din partidele politice care au constituit alianțele politice ori alianțele electorale*”.

La alin. (10) al aceluiași articol, legiuitorul reglementează situația în care devine vacant locul unui consilier independent, a unui consilier aparținând unui partid politic care nu mai are supleanți, sau a unui partid politic radiat în condițiile legii, în sensul că **locul devenit vacant este ocupat de primul supleant de pe lista care a obținut cel mai mare număr de voturi valabil exprimate.**

Cunoscând aceste dispoziții legale privitoare la validarea mandatelor candidaților declarați supleanți, putem - ca și în cazul consilierilor aleși – să prezentăm pașii ce trebuie parcurși în procedura de validare, pentru ocuparea locurilor de consilier devenite vacante înainte de expirarea duratei normale a mandatului.

1. Președintele consiliului județean sau primarul localității, după caz, împreună cu secretarul unității administrativ teritoriale respective întocmesc, în conformitate cu prevederile art. 12 din Legea 393/2004 un referat prin care propun constatarea încetării de drept a mandatului de consilier titular și declararea ca vacant a locului respectiv.

Pe baza referatului prezentat, președintele consiliului județean, respectiv primarul comunei, orașului, municipiului, după caz, inițiază și promovează în prima ședință ordinară a consiliului, proiectul de hotărâre privind constatarea încetării de drept a mandatului de consilier și declararea locului de consilier vacant.

2. Consiliul județean / local, după caz, adoptă hotărârea de constatare a vacantării locului de consilier.

Aici sunt posibile două situații:

- a) hotărârea prin care se constată vacantarea locului de consilier nu este supusă căii de atac când, după adoptare se poate trece direct la procedura de validare, și;
- b) hotărârea vacantării locului de consilier, conform art.9, alin.2, lit. c) - e) (schimbarea domiciliului, lipsa nemotivată la mai mult de trei ședințe de consiliu, imposibilitatea exercitării mandatului mai mult de 6 luni) se comunică celor în cauză care au posibilitatea să o conteste în

termen de 10 zile de la comunicare și se așteaptă expirarea termenului prevăzut de lege pentru exercitarea căilor de atac, și obținerea hotărârii instanței ,definitivă și irevocabilă.

3. Secretarul unității administrativ-teritoriale (comună, oraș, municipiu, județ) verifică în dosarul pe care îl are în păstrare, care este primul supleant de pe lista partidului pe care a candidat consilierul a cărui loc a devenit vacant și face o comunicare către partidul respectiv prin care îi face cunoscută hotărârea de constatare a vacantării locului de consilier și îi cere să confirme în scris, dacă primul supleant de pe listă, mai este membru al partidului respectiv.

În situațiile în care candidaturile au fost depuse pe liste a alianțelor politice sau alianțelor electorale comunicarea se face către partidul al cărui membru era supleantul în cauză la data alegerilor.

De asemenea atunci când consilierul al cărui loc a rămas vacant a candidat independent sau dacă partidul pe listele căruia a candidat a fost radiat, precum și atunci când pe liste nu mai sunt supleanți, comunicarea se face către formațiunea politică care a obținut cel mai mare număr de voturi.

4. La primirea răspunsului de la formațiunea politică sesizată, președintele consiliului județean sau primarul comunei, oraș, municipiu, după caz, împreună cu secretarul unității administrativ-teritoriale respective, cere instanței competente validarea mandatului supleantului..

La cererea respectivă se anexează

- hotărârea de constatare/declarare a vacantării locului de consilier;
- comunicarea primită de la formațiunea politică a cărui membru este primul supleant;
- copia procesului verbal al Biroului Electoral de circumscripție, cu rezultatul alegerilor;
- acceptul supleantului a cărui mandat urmează a fi validat.

5. Instanța competentă îndeplinește atribuțiile de validare în ședință publică în procedură de urgență, și se pronunță în termen de 10 zile așa cum cerea art.30, alin.3, din Legea 215/2001, republicată, înainte de a fi modificat prin Ordonanța de urgență nr. 20/2008.

Hotărârea instanței este supusă căilor de atac prevăzute în cadrul procedurii contencioase, ceea ce înseamnă că trebuie aduse la cunoștința celor interesați iar aceștia au posibilitatea să o conteste conform procedurilor stabilite de Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ.

În practică sunt și numeroase cazuri în care formațiunea politică nu dorește să fie validat mandatul primului supleant de pe listă, preferând un alt supleant, situație în care candidatul îndreptățit poate face contestație. În asemenea situație formațiunea politică respectivă procedează la excluderea din partid a acelor supleanți aflați pe liste înaintea candidatului preferat, caz ce de asemenea poate genera contestații ale celor nemulțumiți. Sunt situații când într-o localitate au fost excluși din partid cinci dintre membrii ce au candidat la alegerile locale numai pentru a ajunge la al șaselea supleant vizat să accede la funcția de viceprimar.

6. După ce hotărârea de validare a rămas definitivă, președintele instanței în prezența prefectului sau reprezentatului acestuia îndeplinește procedura depunerii jurământului, așa cum cere art.32, alin.(1) din Legea nr.215/2001, republicată.

Propunerile mai sus prezentate ar introduce mai multă rigoare în această activitate deosebit de importantă și ar înlătura disfuncțiile care se manifestă în prezent și abuzurile de genul celor prezentate.